

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:GENEL KURUL
KARAR

BETÜL ÖZBEY BAYINDIR BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2019/42188

Karar Tarihi : 31/7/2025

Başkan : Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili : Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili : Basri BAĞCI

Üyeler : Engin YILDIRIM

Rıdvan GÜLEÇ

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Yıldız SEFERİNOĞLU

Selahaddin MENTEŞ

İrfan FİDAN

Kenan YAŞAR

Muhterem İNCE

Yılmaz AKÇİL

Ömer ÇINAR

Metin KIRATLI

Raportör : Mehmet ALTUNDİŞ

Başvurucu : Betül ÖZBEY BAYINDIR

Vekili : Av. Emre AKARYILDIZ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, silahlı terör örgütüne üye olma iddiasıyla başlatılan ceza soruşturması sırasında kişinin ortağı ve yöneticisi olduğu şirketlere kayyım atanması ve bu tedbirin uzun sürmesi nedeniyle mülkiyet hakkının, kayyım atama kararını veren ve itirazı inceleyen sulh ceza hâkimliklerinin yapısı nedeniyle de bağımsız ve tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 17/12/2019 tarihinde yapılmıştır. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

4. Birinci Bölüm, başvurunun Genel Kurul tarafından incelenmesine karar vermiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar şöyledir:

A. FETÖ/PDY Yapılanmasına ve Darbe Girişimine İlişkin Genel Bilgiler

6. Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) ve/veya Paralel Devlet Yapılanmasına (PDY) ve darbe girişimine ilişkin genel bilgiler için bkz. *Aydın Yavuz ve diğerleri* [GK], B. No: 2016/22169, 20/6/2017, §§ 12-36; FETÖ/PDY'nin mali yapılanmasına ilişkin genel bilgiler için bkz. *Hamdi Akın İpek* [2. B.], B. No: 2015/17763, 24/5/2018, § 15.

B. Bireysel Başvurudan Önceki Süreç

7. Başvurucu, Goldair Havacılık Turizm Ltd. Şti., Beejet Havacılık Ltd. Şti. ve Tkjet Havacılık ve İnşaat A.Ş.'nin hissedarıdır. Aynı zamanda Tarkim Uçak Bakım Onarım ve Havacılık Ltd. Şti.'nin (TARKİM) %1 ortağıdır. TARKİM 7/1/2014 tarihinde anonim şirkete dönüşmüştür. TARKİM'in kurucuları başvuru ve başvurusunun eşi İ.F.B.dir. Bu tarihte 99 pay başvurusunun eşi olan İ.F.B.'ye, 1 pay ise başvurucuya aittir. Darbe girişiminden kısa bir süre önce (27/6/2016 tarihinde) başvurusunun eşi şirketteki tüm paylarını başvurusuya devretmiştir. Bu tarihte TARKİM tek ortaklı bir anonim şirkete dönüşmüş ve yönetim kurulu başkanı da başvuru olmuştur.

8. Havacılık alanında faaliyet gösteren TARKİM, İstanbul Atatürk Havalimanı'nda yapılan uçak hangar yeri ihalesini kazanmış; 13/9/2013 tarihinde Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ) ile yapılan sözleşme uyarınca 1 numaralı hangarın yapımını 21/1/2015 tarihinde tamamlamış ve işin kabulü yapılmıştır. Sözleşmeye göre üst yapısı TARKİM sermayesi ile yapılan 1 numaralı hangarın kullanımı 30/9/2013-29/9/2018 tarihleri arasında, ayrıca Atatürk Havalimanı'nda bulunan 7 numaralı hangarın kullanımı da 1/1/2016-31/12/2016 tarihleri arasında TARKİM'e verilmiştir.

9. DHMİ; TARKİM'in İstanbul Atatürk ve Adana Havalimanlarındaki hangarlara ait kira sözleşmesini 26/9/2016 tarihinde, Tekirdağ Çorlu Havalimanı'ndaki konteynırın kira sözleşmesini ise 29/9/2016 tarihinde 23/7/2016 tarihli ve 29779 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin (667 sayılı KHK) 8. maddesi uyarınca tek taraflı olarak feshetmiş ve hangarlar görevlilerce mühürlenmiştir. Mühürleme işleminin ardından İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığının 2015/45316 sayılı soruşturması kapsamında 4/10/2016 tarihinde başvuru gözaltına alınmış, İstanbul Anadolu 10. Sulh Ceza Hâkimliğinin 11/10/2016 tarihli kararıyla tutuklanmıştır. 17/2/2017 tarihinde başvurusunun tahliyesine karar verilmiştir.

10. Soruşturma devam ederken TARKİM'in Atatürk Havalimanı'ndaki uçak bakım, onarım, yönetim ofisi ve hangarının olduğu binada zula tabir edilen bölme bulunduğu bilgisi üzerine İstanbul 6. Sulh Ceza Hâkimliğinin 21/3/2017 tarihli ve 2017/1187 D. İş sayılı kararı ile arama ve elkoyma işlemi yapılmasına karar verilmiştir. 22/3/2017 tarihinde görevlilerce

yapılan aramada, toplantı salonunun girişine göre karşısında bulunan yıkık duvardan geçildiğinde çıkılan koridorun üst tarafındaki mazgalların havaalanının dış kısmına açıldığı, bu şekilde şirket binasının apron ile bağımsız olan kısmında kontrolsüz şekilde aprona geçiş imkânı sağlandığı, belirtilen güzergâhın kullanılarak apron ile kontrollü bölge arasında insan ve eşyanın kontrolsüz şekilde geçişinin mümkün olduğu, söz konusu güzergâhın ne şekilde kullanıldığına ilişkin araştırmanın devam ettiği tutanağa bağlanmıştır.

11. 2015/45316 sayılı soruşturma kapsamında İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı 25/5/2018 tarihinde başvuru hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (Başsavcılık) 2016/106455 ve 2017/102312 sayılı soruşturma dosyaları bulunduğu mükerrer soruşturma nedeniyle kovuşturmaya yer olmadığına, aynı suçlarla ilgili olarak soruşturması devam eden başvuru hakkındaki delillerin ilgili savcılıklara ve mahkemelere gönderilmesine karar vermiştir.

12. Başsavcılık, başvuru hakkında FETÖ/PDY'ye üye olma suçu nedeniyle 2016/106455 sayılı dosya üzerinden soruşturmaya devam etmiş; 16/5/2017 tarihinde nöbetçi İstanbul Sulh Ceza Hâkimliğinden başvurunun ortağı ve yetkilisi olduğu TARKİM'e kayyım atanması talebinde bulunmuştur. Talep yazısında şirket tarafından inşa edilen, işletilen, hava tarafında bulunan hangara bitişik olan idari binanın kontrolsüz giriş yapılabilen, kara tarafına açılan bir kapısı olduğu, hava tarafındaki hangar ile kara tarafından girişi olan idari binanın ayırımında aşılması güç olmayan sabit pencerelerin kullanıldığı, yine idari binanın kara tarafında bulunan, havalandırma için kullanılan ızgaralı bölüme kolayca girilerek bölümün hava tarafına kontrolsüz şekilde geçiş sağlandığı, şirketin diğer yetkilisi olan şüpheli İ.F.B. hakkında İstanbul 9. Sulh Ceza Hâkimliğinin 31/5/2014 tarihli ve 2016/3523 sayılı kararıyla silahlı terör örgütüne üye olma suçundan işlem yapıldığı, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2011/154461 Soruşturma sayılı dosyasında silahlı terör örgütüne üye olma suçundan da aramıyor olduğunun belirtildiği, İstanbul 6. Sulh Ceza Hâkimliğinin 21/3/2017 tarihli ve 2017/1187 D. İş sayılı kararıyla TARKİM'in yönetim binasında yapılan aramada toplantı salonunun girişine göre karşısında bulunan yıkık duvardan geçildiğinde çıkılan koridorun üst tarafındaki mazgalların havaalanının dış kısmına açıldığı, bu şekilde şirket binasının apron ile bağımsız olan kısmında kontrolsüz şekilde aprona geçiş imkânı sağlandığı, belirtilen güzergâhın kullanılarak apron ile kontrollü bölge arasında insan ve eşyanın kontrolsüz şekilde geçişinin mümkün olduğunun belirtildiği, söz konusu güzergâhın ne şekilde kullanıldığına ilişkin araştırmanın devam ettiği, ilgili şirketin FETÖ/PDY'yle irtibatı ve örgüte finansal desteği olduğuna, ayrıca teftiş kurulu raporunda ve Emniyet Arama Tutanağı'nda belirtildiği üzere Atatürk Havalimanı'nda bulunan hangar ve yönetim ofislerinin havalimanı mevzuatına aykırı olarak denetimden uzak, insan ve eşya naklini mümkün kılacak şekilde olduğuna ilişkin tespitler nedeniyle kayyım atanmasının zaruri görüldüğü belirtilmiştir.

13. İstanbul 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin 16/5/2017 tarihli kararı ile TARKİM'e 1/9/2016 tarihli ve 29818 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 674 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (674 sayılı KHK) 19. maddesi ile 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 133. maddesi uyarınca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun (TMSF) kayyım olarak atanmasına karar verilmiştir. Kararda, kayyımın yönetim organının tüm yetkilerine sahip olduğu belirtilerek yönetim organının yetkilerinin tümü ile kayyım devredildiğine ve yeni yönetim organının kayyımca oluşturulmasına karar verilmiştir. Kararın gerekçesinde; TARKİM'in Atatürk Havalimanı'ndaki uçak bakım, onarım, yönetim ofisi ve hangarının olduğu binada zula tabir edilen bölme bulunduğu bilgisi üzerine İstanbul 6. Sulh Ceza

Hâkimliğinin 21/3/2017 tarihli ve 2017/1187 D. İş sayılı kararı ile arama ve elkoyma işlemlerinin yapılmasına karar verildiği, görevlilerce yapılan aramada toplantı salonunun girişine göre karşısında olan yıkık duvardan geçildiğinde çıkılan koridorun üst tarafındaki mazgalların havaalanının dış kısmına açıldığı, bu şekilde şirket binasının apron ile bağımsız olan kısmında kontrolsüz şekilde aprona geçiş imkânı sağlandığı, belirtilen güzergâhın kullanılarak apron ile kontrollü bölge arasında insan ve eşyanın kontrolsüz bir şekilde geçişinin mümkün olduğunun belirtildiği, söz konusu güzergâhın ne şekilde kullanıldığına ilişkin araştırmanın devam ettiği, şirket yetkilisi başvuru ve başvurunun eşi hakkında FETÖ/PDY soruşturmaları bulunduğu, ilgili şirketin FETÖ/PDY'yle irtibatı ve örgüte finansal desteği olduğuna dair tespitler olduğu belirtilmiştir.

14. Aynı soruşturma kapsamında İstanbul 14. Sulh Ceza Hâkimliğinin 2/8/2017 tarihli kararıyla Goldair Havacılık Turizm Ltd. Şti., Beejet Havacılık Ltd. Şti. ve Tkjet Havacılık ve İnşaat A.Ş. ye 674 sayılı KHK'nın 19. maddesi ve 5271 sayılı Kanun'un 133. maddesi uyarınca TMSF'nin kayyım olarak atanmasına karar verilmiştir. Hâkimliğin kayyım atama kararının gerekçesinde şüphelilerin mal varlığında meydana gelen artışın suçtan kaynaklandığı ve örgüt üyesi olmalarının verdiği avantajla elde ettikleri mal varlığını terör örgütünün hizmetine sundukları yönünde yeterli ve kuvvetli şüphe bulunduğu açıklanmıştır.

15. Başvuru 13/11/2019 tarihinde TMSF'nin kayyım olarak atanması kararlarına itiraz etmiştir. İtiraz İstanbul 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 15/11/2019 tarihli kararıyla reddedilmiştir. Başvurucunun bu karara karşı yaptığı itiraz İstanbul 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin 6/12/2019 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

16. Bu karar, başvuru vekiline 13/12/2019 tarihinde tebliğ edilmiştir.

17. Başvuru 17/12/2019 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

C. Bireysel Başvurudan Sonraki Süreç

18. 2016/106455 sayılı soruşturma dosyasına Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) tarafından sunulan raporda başvurunun kapatılan kurumlarla ve haklarında terör ve terörizmin finansmanı suçları kapsamında yakalanan, gözaltına alınan, tutuklanan, hakkında iddianame düzenlenen veya mahkûmiyet, arama vb. kayıtları bulunan kişilerle para transferi ilişkisi bulunduğu belirtilmiştir. Ayrıca başvurunun kapatılan kurumlarla ortaklık ilişkisi olduğu da raporda açıklanmıştır. Başsavcılık 19/12/2024 tarihinde ayırma kararı vererek, başvuru hakkında silahlı terör örgütüne üye olma suçu yönünden soruşturma evrakının 2024/282503 numarasıyla kayıt altına alınmasına karar vermiştir. Akabinde Başsavcılık 2/1/2025 tarihinde müsadere talepli bir iddianame düzenlemiştir. İddianamede şunlar açıklanmıştır:

i. 4/8/2022 tarihli TMSF Denetim Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan rapor içeriğinde; 4/8/1994 tarihinde havaalanı hizmetleri verme ile hava taşımacılığı yapma faaliyetleri amacıyla kurulan ve 2/6/2008 tarihinde merkezi İstanbul'a taşınan Tarkim A.Ş. firması ile ilgili olarak;

1. 2013 yılı Aralık döneminde 22.580 TL olan Bank Asya'daki mevduat tutarını 2014 yılı Ocak-Ağustos dönemleri arasında yaklaşık 464.306 TL'ye (8 aylık ortalama), 2014 yılı Eylül-Aralık dönemleri arasında ise yaklaşık 640.000 TL'ye (4 aylık ortalama) çıkarttığı, ayrıca Bank Asya nezdinde 10/1/2014 tarihinde 150.000 EURO tutarlı 372 günlük, 2/9/2014 tarihinde ise 100.000 USD tutarlı 33 günlük katılım hesapları açtığı; netice

itibarıyla bu tarihlere denk gelen örgüt liderinin çağrısı sonucunda Bank Asya'ya mevduat desteğinde bulunulduğu ve müflis bankanın talimata uygun olarak fonlandığı,

2. FETÖ/PDY silahlı terör örgütü elebaşının özel kalemi olarak görev yaptığı tespit edilen, aynı zamanda örgüt ile iltisaklı birçok kişiyle (A.E., H.Ş., A.G., İ.A., S.D. gibi) ve kurumla (K. Holding, F. Gazetecilik, B. Menkul Değerler A.Ş., N-T K. Kırtasiye Büro Malz. Paz. Ve Tur. Tic. A.Ş., S. Bilişim Tek. San. Tic. A.Ş., S. Eğitim Araçları ve Büro Mobilya Sis. Gibi) para alışverişinde bulunulduğunun tespit edildiği, İstanbul 33. Ağır Ceza Mahkemesinin 2018/82 esas sayılı dosyasında 'Anayasal Düzeni Ortadan Kaldırmaya Teşebbüs Etme, Silahlı Terör Örgütü Kurma veya Yönetme' suçlarından kaçak olarak yargılanan ve örgütün tepe yöneticilerinden olan C.T.'ye şüpheli şirket hesabından 2010-2015 yılları arasında taraflar arasında kira sözleşmesi bulunduğuna dair herhangi bir emareye rastlanılamamasına karşın çoğunlukla kira açıklaması adı altında toplamda 99.900 TL para gönderildiği,

3. KHK ile kapatılan eğitim kurumlarından olan N. Eğitim Öğretim İşletmeleri A.Ş.'ye 28/2/2011 ve 31/3/2011 tarihlerinde toplam 20.000 TL tutarında para transferi gerçekleştirdiği,

4. KHK ile kapatılan örgüte müzahir TUSKON'a bağlı derneklerden FİADER'e toplamda 11.700 TL tutarında para gönderildiği,

5. 2010-2016 yılları arasında müflis Bank Asya ve G. Bankası hesapları üzerinden şirket ortakları İ.F.B. ve başvurucunun toplam 23.507.097,54 TL, 2.567.140,56 USD ve 463.156,58 EURO tutarında işlem hacmi gerçekleştirdiği,

6. E-posta yazışmalarında şirket ortaklarının şirketin çalıştığı kişi ve kurumlardan K. Derneği adına kurban parası toplandığının tespit edildiği,

7. Grup şirketlerinden olan Goldair Havacılık şirketine toplamda 3.424.649 TL tutarında para gönderildiği, buna karşılık ilgili firmadan şirket hesaplarına 111.983 TL tutarında para yatırıldığı; Beejet Havacılık şirketine ise toplamda 28.110.937 TL tutarında para gönderildiği, buna karşılık ilgili firmadan şirket hesaplarına 533.380 TL tutarında para yatırıldığı; TkJet Havacılık şirketine ise toplamda 12.490.544 TL tutarında para gönderildiği, buna karşılık ilgili firmadan şirket hesaplarına 369.800 TL tutarında para yatırıldığı,

8. 31/12/2016 tarihli muhasebe kayıtlarına göre şirket uhdesinde bulunması gereken toplam 6.866.853,30 TL'lik nakit, mevduat ve kıymetli evraktan yalnızca 325.466,22 TL'lik mevduatın bulunduğu, 6.541.387,08 TL toplam farkın şirket hesaplarından çekildiği ve çeklerin şirketin eski yetkililerince herhangi bir ticari faaliyet olmaksızın alındığı, bankalarda gözüken tutarların muhasebe kayıtları ile gelen banka ekstrelerinin incelenmesi üzerine gerçeği yansıtmadığının tespit edildiği,

9. Şirketin eski ortağı olan H.İ.K.'nin örgütle ilişkilendirilen H.D. cinayetinde sanık sıfatıyla yargılandığı, FETÖ/PDY silahlı terör örgütü fırası olarak İngiltere'ye kaçtığının tespit edildiği,

ii. 21/7/1995 tarihinde havayolu yük nakliyat ve acente faaliyetleri amacıyla İstanbul'da kurulan Goldair Havacılık Turizm Ticaret Ltd. Şti.'nin FETÖ/PDY silahlı terör

örgütü ile irtibatlı gerçek kişiler ile para alışverişinde bulunduğu, grup şirketlerinden Tarkim A.Ş. firmasına toplamda 111.983 TL para gönderildiği, buna karşılık ilgili firmadan şirket hesaplarına 3.424.649 TL tutarında para yatırıldığı, başvuru tarafından şirket hesaplarına 422.670 TL tutarında para gönderildiğinin tespit edildiği,

iii. 2/4/1992 tarihinde havaalanı yer hizmetleri faaliyetleri amacıyla İstanbul'da kurulan Beejet Havacılık Ltd. Şti.'nin FETÖ/PDY silahlı terör örgütüyle irtibatlı gerçek kişiler ile para alışverişinde bulunduğu, grup şirketlerinden Tarkim A.Ş. firmasına toplamda 553.380 TL para gönderildiği, buna karşılık ilgili firmadan şirket hesaplarına 28.110.937 TL tutarında para yatırıldığı, şirket ortaklarından başvuru tarafından şirket hesaplarına 125.000 TL, İ.F.B. tarafından 120.000 TL tutarında para gönderildiğinin tespit edildiği,

iv. 25/10/2013 tarihinde havaalanı yer hizmetleri faaliyetleri amacıyla kurulan Tkjet Havacılık ve İnşaat A.Ş.'nin FETÖ/PDY silahlı terör örgütüyle irtibatlı gerçek kişiler ile para alışverişinde bulunduğu, grup şirketlerinden Tarkim A.Ş. firmasına toplamda 369.800 TL para gönderdiği, buna karşılık ilgili firmadan şirket hesaplarına 12.490.544 TL tutarında para yatırıldığı, şirket ortaklarından başvuru tarafından şirket hesaplarına 1.891.000 TL, İ.F.B. tarafından 592.700 TL tutarında para gönderildiğinin tespit edildiği,

v. Tarkim Grubu firmalarının hâkim ortağı olan İ.F.B.'nin şirketlerin yönetimlerinde bilfiil görev aldığı, 27/6/2016 tarihinde (darbe girişiminden kısa bir süre önce) grubun ana şirketi olan Tarkim A.Ş. firmasındaki hisselerinin tamamını eşi başvuruca devrederek ortaklıktan ayrıldığı ve darbe girişiminin ardından ülkeden kaçtığıın tespit edildiği,

vi. Tarkim Grubu firmalarının ortağı ve yöneticisi olan başvurucaın ise;

1. 2014 yılı Haziran dönemine kadar neredeyse bakiyesi bulunmayan Bank Asya hesaplarındaki mevduatını 2014 yılı Eylül-Aralık dönemleri arasında yaklaşık 1.130.424 TL'ye (4 aylık ortalama), 2015 yılı Eylül döneminde ise 1.529.051 TL'ye çıkarttığı, ayrıca Bank Asya nezdinde 24/7/2014 tarihinde 523.780 EURO tutarlı 90 günlük, 12/9/2014 tarihinde ise 500.000 USD tutarlı 41 günlük katılım hesapları açtığı; netice itibarıyla bu tarihlere denk gelen gelen örgüt liderinin çağrısı sonucunda müflis Bank Asya'yı talimata uygun olarak fonladığı,

2. KHK ile kapatılan örgüte müzahir eğitim kurumlarından N. Eğitim Öğretim İşletmeleri A.Ş.'ye kaynağı Tarkim A.Ş. firması olan toplamda 16.000,11 TL tutarında para gönderdiği,

3. Örgütün ABD'de faaliyet gösteren okullarından müzahir B. A. School'a kaynağı Tarkim A.Ş. firması olan toplamda 46.620 USD, M. E. C.'ye ise 2.940 USD tutarında para gönderdiği,

4. Örgütün Kanada'da faaliyet gösteren derneklerinden C. T. F.'ye kaynağı Tarkim A.Ş. firması olan toplamda 20.000 USD tutarında para gönderdiği,

5. KHK ile kapatılan K. Derneği'ne toplam 342 TL tutarında para gönderdiği,

6. Kurban açıklaması adı altında hesabına 3 işlemde toplamda 72.800 TL para gönderildiği, buna karşılık hesabından 10 işlemde toplamda 19.700 TL para transfer edildiğinin tespiti edildiği, sonuç olarak Tarkim Grubu firmalarının ve ortaklarının FETÖ/PDY silahlı terör örgütü ile irtibatına ilişkin yapılan incelemeler neticesinde; Tarkim firmasının grubun ana şirketi olarak faaliyette bulunduğu, inceleme konusu diğer firmalardan Goldair, Beejet ve Tkjet'in sınırlı şekilde faaliyetler yürüttüğü, sözü geçen şirketler arasında yoğun para transferlerinin gerçekleştirildiği, özellikle Tarkim firmasının diğer grup şirketleri ile olan para transferleri gözönüne alındığında ilgili şirketleri fonladığı, 4 şirkette de ana hissedar olan İ.F.B. ve başvuru ile başta Tarkim firması olmak üzere diğer tüm şirketler arasında yüksek tutarlı ve karşılıklı para transferlerinin bulunduğu, bu sebeple adı geçen 4 şirketin grup olarak değerlendirilmesinin doğru olacağı, Tarkim firmasının gerek Bank Asya'da katılım hesabı açarak gerekse ilgili bankadaki mevduatını artırarak örgüte mevduat desteğinde bulunduğu, KHK ile kapatılan K. Derneği adına kurban parası toplandığı, örgütün tepe yöneticilerinden olan C.T. ile düzenli para transferlerinin gerçekleştirdiği, TUSKON'a bağlı derneklerden FIADER'e maddi yardımda bulunduğu, örgütün eğitim kurumlarından olan N. Eğitim ve Öğretim A.Ş.'nin yanı sıra FETÖ/PDY silahlı terör örgütüyle irtibatlı pek çok gerçek kişi ve kuruluş ile para alışverişinde bulunduğu, İstanbul Atatürk Havalimanı Genel Havacılık Terminalinde bulunan şirkete ait 2 adet hangarın işletmesinin DHMİ tarafından feshedilmesinin ardından FETÖ/PDY silahlı terör örgütü soruşturması kapsamında DHMİ Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından yapılan soruşturmada şirketin Atatürk Havalimanında bulunan hangar ve yönetim ofislerinin havalimanı mevzuatına aykırı olarak denetimden uzak, insan ve eşya naklinin mümkün olduğuna ilişkin tespitlerin bulunduğu, başvurusunun gerek Bank Asya'da katılım hesabı açarak gerekse ilgili bankadaki mevduatını artırarak örgüte mevduat desteğinde bulunduğu, örgütün ABD'de bulunan eğitim kurumlarından B. A. School ve M. E. C. ile Türkiye'deki eğitim kurumlarından N. Eğitim ve Öğretim A.Ş.'ye para gönderdiği, örgütün Kanada'da bulunan derneklerinden C. T.'ye ve Türkiye'de faaliyet gösterip KHK ile kapatılan derneklerinden K. Derneği'ne para transfer ettiği, adı geçen eğitim kurumu ve derneklere yapılan para transferlerinin kaynağının büyük ölçüde Tarkim A.Ş. Firması olduğu, kurban açıklaması adı altında farklı kişilerle para hareketlerinin bulunduğu,

vii. 11/11/2021 Tarihli Özel Amaçlı Denetim Raporunda, şirketin kayyum tarafından sunulan Logo programı bilgisayar kayıtları, belge, evrak ve dokümanların incelenmesi sonucunda;

- Tarkim A.Ş.'nin 31/12/2016 tarihli muhasebe kayıtlarında çeşitli bankalarda mevcut olduğu gösterilen bakiyelerin Kasa-Banka-Çek ekstreleri üzerinden kontrolü neticesinde kayyum sonrası bakiye durumlarının arasında 6.541.387,08 TL toplam farkın olduğu ve işbu 6.541.387,08 TL'lik noksan bedelin şirket hissedarları tarafından kayyum yönetimine teslim edilmediği,

- Şirket adına alınan Bakırköy ilçesindeki gayrimenkul kaydında, satın alma karşılığında şirketin A. Tekstil Tur. İnş. San. Paz. Ltd. Şti'ne 26/2/2016 tarihinde 5.203.800 TL ve 2.296.000 TL olmak üzere toplam 7.500.000 TL G. Bankası F. Şubesi aracılığı ile ödediği, işbu ödemenin 2.296.000 TL'sinin iade edilmiş gibi gözüktüğü, bu bedelin Tarkim A.Ş.'nin kayıtlarında bulunan T. F. Bankası kaydında 1.200.000 TL tutarla kapatılmaya çalışıldığı, 2 adet çek ile de toplam 210.225,40 TL ödenmiş gibi yapıldığı fakat çeklerin vadelerinde ödenmediği, ama ödenmeyen çeklerin de bankaya iade edilmediği, kalan bakiyenin kasa ve T. F. hesabına para gönderilmiş gibi kaydedildiği, T. F. Bankasına ait detaylı banka ekstresi bulunmadığı,

- 2016-2017 dönemlerinde ortakların kendi nam ve hesabına yüksek tutarlı çekler tanzim ettikleri, işbu çeklerden bazı çeklerin ödendiği, bazılarının ödenmediği, fakat ödenmeyen çek asıllarının bankaya teslim edilmediği,

- Küçükçekmece K. Mah. 8440 parsel ve 8390 parselde yapılan inşaatın, şirketin muhasebe kayıtlarında 2013 yılında 151.02 hesap kodunda Küçükçekmece 30 Daire İnşaat hesabı bulunduğu, 23 daire satış bedeli olan (KDV hariç) 1.662.524,72 TL'nin 12 daire bedeli olan 826.732,67 TL'sinin ortaklar cari hesabından kapatıldığı, kalan 7 daire bulunduğu, işbu dairelerden Daire 17'nin kayyum heyetine devredildiği, kalan 6 dairenin daire numaralarının 15-6-10-29-30 olduğu, 6 adet daire için satış faturası tanzim edilmediği, satış ve tahsilat ile ilgili şirket kayıtlarında bilgi bulunmadığı,

- Şirket kayyum yönetimine 3 adet aracın teslim edilmediği, Tarkim Uçak Bakım Onarım ve Havacılık A.Ş. şirketinin üzerine kayıtlı 34 EY 0022 Plakalı Land Rover (2015 MODEL) ile Tarkim Uçak Bakım ve Onarım ve Havacılık Ltd. Şti. üzerine kayıtlı 34 TK 2272 Audi Q7 ile 34 VF 5957 Reno Kango Multux araçların fiili olarak teslim edilmediği,

- Şirkete ait müflis Bank Asya'daki hesap kaydında muavin hesaplardan 2013-2014, 2015-2016 yıllarında inceleme sonucunda her ay düzenli olarak örgütün tepe yöneticilerinden olan C.T.'ye aylık 1.800 TL gönderildiği, bu işlemin 126.01.0006 C.T. adındaki hesapta kaydedildiğinin tespit edildiği, 126 Hesap Tek Düzen Hesap Planında verilen depozito ve teminatlar hesabı olarak adlandırılmış olup her ay ödenen düzenli 1.800 TL'nin depozito olamayacağı, bu hesabın muhteviyatı ile ilgili muhasebe hilesi olma olasılığının bulunduğu, müflis Bank Asya hesabından her ay düzenli olarak C.T.'ye ödenen toplam tutarın 92.031,18 TL olduğu, işbu kişi ile herhangi bir ticari ilişki bulunmadığı, fiş açıklamalarında muhtelif gider kalemleri olduğu anlaşıldığı, (kira, restoran ve market giderleri gibi)

- Müflis Bank Asya Euro hesaplarının incelenmesi sonucunda; 729.161,93 TL ters bakiye verildiği, bunun sebebinin 8/9/2016 tarihinde 365.700 Euro'nun G. Bankasına gönderildiği ve bu bakiyenin G. Bankası hesap ekstrelerinden görüldüğü hâlde giden 365.700 Euro'nun müflis Bank Asya'ya geldiğinin şirket muhasebe kaydının olmadığı, paranın kimden ve nereden geldiği ile ilgili kayıt bulunmadığı fakat giden paranın kaydı yapıldığı için ters bakiye verdiğinin tespit edildiği, müflis Bank Asya'ya gelen paranın akıbeti hakkında bilgiye ihtiyaç duyulduğu,

- Cari hesap incelemesinde, R. Havacılık-H.E'den alındığı söylenen hesap ekstreleri ile Tarkim Uçak Bakım Onarım ve Havacılık Tic. A.Ş.'nin H.E'ye ait müşteri cari hesaplarının karşılaştırılması sonucunda iddia edilen toplam 156.159,43 TL tahsilatın R. Havacılık-H.E muhasebe kayıtlarında gözüktüğü ve mabuzlarının olduğunu fakat bu tahsilatların Tarkim A.Ş. şirket hesaplarında gözükmeyeceğinin tespit edildiği, R. Havacılık -H.E firmasından tahsil edilen toplam 156.159,43 TL'nin şirkete ödenmediği, tahsilat yapan kişinin şirket yetkilisi başvurucunun uhdesinde kaldığının tespit edildiği,

- Firma kayıtlarında 320.01.001.369 Nolu hesabında takip ettiği İ. Yapı Şirketinden 4 adet fatura karşılığı 1.559.750 TL + KDV fatura alınmış olduğu, işbu faturaların kdv'si olan 280.755 TL'sinin 120.950 TL'sine 2 adet çek düzenlenip ödendiği, kalan bakiye için 10 adet çek kaydı olduğu ve ödenmediği, çeklerin bankaya iade edilmediği, fatura muhteviyatı olarak yanılıcı fatura olduğu şeklinde tespit ve değerlendirmelerde bulunulduğu,

-Ayrıca soruşturma dosyası kapsamında 23/7/2016, 27/7/2016, 29/7/2016 (2 adet), 11/10/2016, 31/10/2016, 8/6/2017, 9/6/2017, 5/7/2017, 25/10/2017, 21/3/2019 ve 9/8/2023 tarihlerinde kolluk birimlerine ya da CİMER aracılığıyla gerçekleştirilen ihbarlarda müsadere taleple edilen şüpheli şirketler ya da şirket ortaklarının FETÖ/PDY silahlı terör örgütü ile irtibatlı olduklarının ve örgüte para yardımı, himmet verdiklerinin ihbar olduğu,

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca ifadesi alınan S.Ç., İ.F.B.'ye ait şüpheli şirketlerin terör örgütüne özgülünen ve örgüte yardım sağlayan şirketlerden olduğunu beyan ettiği,

-Adana Cumhuriyet Başsavcılığınca ifadesi alınan M.E.T., şüpheli şirket ortaklarından İ.F.B.'nin Adana ilinde bulunan Tarkim okullarının sahibi olduğunu ve şahsın FETÖ/PDY silahlı terör örgütüyle irtibatlı olduğunu beyan ettiği,

-Şirket ortaklarından olan İ.F.B. hakkında yapılan havuz sorgulamasında örgütün yurtdışı yapılanması içerisinde faaliyet gösterdiğine dair kayıt bulunduğu ve aynı zamanda yine örgütün tepe yöneticilerinden olan K.Ü. ve E.D. ile 2013-2014 yıllarından gerçekleşen görüşme ve mesajlaşma kayıtlarının bulunduğu tespit edildiği,

-K. İçerik Hizmetleri A.Ş.'den gönderilen 21/12/2016 tarihli cevabi yazıda, şüpheli şirket ortaklarından olan başvurusunun 8/10/2015 tarihli dilekçesi ile, söz konusu platform aboneliklerini örgüte müzahir televizyon ve radyo kanallarının platformdan çıkarılması nedeniyle iptal ettirdiğinin tespit edildiği,"

19. Başsavcılık; şirket ortakları ve yöneticilerinin FETÖ/PDY'ye mensup şahıslardan olduğunu, ayrıca haklarında FETÖ/PDY'nin finansmanı nedeniyle 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanun'a muhalefet suçundan da soruşturma ve kovuşturma yürütüldüğünü, şirket ortaklarının aynı zamanda FETÖ/PDY ile iltisaklı olduğu için TMSF'ye devredilen pek çok şirkette ortaklıkları olduğunu iddia etmiştir. İddianamede, örgütsel bir tavır olarak, kayıym ataması yapılan şirketin banka hesaplarından gerçekleştirilen para hareketlerinin tamamının B.A. üzerinden olduğunu, örgütün operasyonel eylemlerinin kamuoyunca bilindiği tarihten sonraki süreçte de yüksek bakiyeli katılım hesaplarının açtırıldığını, ayrıca Şirket tarafından gönderilen ya da Şirkete gelen yüksek miktardaki EFT/havalelerin büyük bir kısmının B.A.ya yatırılması veya buradan çekilmesi suretiyle likidite krizi yaşayan B.A.yı fonlamak amacıyla hareket edildiğini belirtmiştir.

20. Başsavcılık, Şirket yöneticilerinin kayıym atanmasından önce ve sonra aldıkları kararlar ile bu kararlar doğrultusunda verilen yetkiler ve/veya çıkarılan vekâletnameler aracılığıyla Şirkete el konulmadan önceki süreçte Şirketten para kaçırmaya yönelik hileli işlemler gerçekleştirdiklerini belirtmiştir. Başsavcılık, ana şirket olan TARKİM A.Ş. ile grup firmalarının FETÖ/PDY'ye aidiyeti, örgütle irtibatı veya iltisakı olduğu gerekçesiyle haklarında işlem yapılan şirketler arasında yer aldığı, yine FETÖ/PDY ile irtibat ve iltisakı açık olan şirketlerle -muvazaalı- mal/hizmet alım satımı adı altında rutin ticari hayatın dışında ilişki kurdukları ve bu doğrultudaki finansal işlemlerin neredeyse tamamının FETÖ/PDY ile bağlantılı şirketlerle gerçekleştirildiği iddiasında da bulunmuştur. Bütün bunların yanında ayrıca örgütün tepe yöneticilerinden olan C.T. ile gerçekleştirilen bankacılık hareketlerinin olması hususu da birlikte değerlendirilerek TARKİM Uçak Bakım Onarım ve Havacılık Ltd. Şti., Goldair Havacılık Turizm Ltd. Şti., Beejet Havacılık Ltd. Şti. ve Tkjet

Havacılık ve İnşaat A.Ş. isimli özel hukuk tüzel kişiliğine sahip şirketlerin tüm mal varlığının 6415 sayılı Kanun'un 4. ve 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 8/B maddeleri atfı, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 60. maddesi delaletiyle aynı Kanun'un 54. maddesi uyarınca müsaderesine karar verilmesi talebiyle kamu davası açılmıştır.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

21. 5271 sayılı Kanun'un "*Şirket yönetimi için kayyım tayini*" başlıklı 133. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması hâlinde; soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkeme, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabilir. Atama kararında, yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliğinin kayyımın onayına bağlı kılındığı veya yönetim organının yetkilerinin ya da yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin tümüyle kayyımına verildiği açıkça belirtilir. Kayyım tayinine ilişkin karar, ticaret sicili gazetesinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan olunur.

(2) Hâkim veya mahkemenin kayyım hakkında takdir etmiş bulunduğu ücret, şirket bütçesinden karşılanır. Ancak, soruşturma veya kovuşturma konusu suçtan dolayı kovuşturmaya yer olmadığı veya beraat kararının verilmesi hâlinde; ücret olarak şirket bütçesinden ödenen paranın tamamı, kanunî faiziyle birlikte Devlet Hazinesinden karşılanır.

(3) İlgililer, atanan kayyımın işlemlerine karşı, görevli mahkemeye 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre başvurabilirler.

..."

22. 5271 sayılı Kanun'un "*Tazminat istemi*" başlıklı 141. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

...

j) Eşyasına veya diğer mal varlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı hâlde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer mal varlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

...

Kişiler, maddi ve manevi her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

...

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder."

23. 5271 sayılı Kanun'un "Tazminat isteminin koşulları" başlıklı 142. maddesinin (1) numaralı fıkrası ile (2) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır. ..."

24. 5271 sayılı Kanun'un "İtiraz olunabilecek kararlar" başlıklı 267. maddesi şöyledir:

"Hâkim kararları ile kanunun gösterdiği hâllerde, mahkeme kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir."

25. 6415 sayılı Kanun'un "Terörizmin finansmanı suçu" başlıklı 4. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) 3 üncü madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

...

(8) (Ek:14/4/2016 -6704/29 md.) Bu suç bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

a) 133 üncü maddesinde yer alan şirket yönetimi için kayyum tayini,

...

tedbirlerine ilişkin hükümler uygulanabilir. ..."

26. 674 sayılı KHK'nın "Kayıymılık yetkisinin devri ve tasfiye" başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca kayyım atanmasına karar verilen şirketlerde görev yapan kayyımların yetkileri, hâkim veya mahkeme tarafından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilir ve devirle birlikte kayyımların görevleri sona erer.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra ve olağanüstü halin devamı süresince terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca şirketlere ve bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesi uyarınca varlıklara kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, kayyım olarak Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu atanır.

(3) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne veya Hazineye devredilen şirketler hariç olmak üzere; birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki şirketlerin mali durumu, ortaklık yapısı, diğer sorunları veya piyasa koşulları nedeniyle mevcut hâlin sürdürülebilir olmadığına Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından tespit edilmesi durumunda, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu şirketin yahut varlıklarının veya bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü maddesinde belirtilen varlıkların satılmasına veya feshi ile tasfiyesine karar verebilir. Satış ve tasfiye işlemleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yerine getirilir."

B. Uluslararası Hukuk

27. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) *Hamdi Akın İpek/Türkiye* (B. No: 4159/19) kararında; başvurunun şirketlerine ceza soruşturması kapsamında kayyım atanması tedbirinin mülkten yoksun bırakma değil mülkün sahibi tarafından kullanımını geçici olarak kısıtlayan bir önleyici tedbir olduğunu, söz konusu müdahalenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (Sözleşme) ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ikinci paragrafı bağlamında mülkiyetin kamu yararına kontrolü açısından incelenmesi gerektiğini, bu tedbirin 5271 sayılı Kanun'da düzenlendiğini ve yeni suçların işlenmesini önlemek, delil toplamayı kolaylaştırmak ve muhtemel bir müsadere kararının uygulanmasını sağlamak gibi meşru amaçlar taşıdığını, müdahalenin orantılılığına ilişkin olarak da başvurunun söz konusu tedbire karşı itirazlarını sunabildiğini ve öne sürdüğü argümanların ulusal mahkemeler tarafından dikkatle incelendiğini belirtmiş; sonuç olarak Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamındaki şikâyetlerin açıkça dayanaktan yoksun olduğu sonucuna varmış ve başvuruyu kabul edilemez bulmuştur (*Hamdi Akın İpek/Türkiye*, §§ 95, 97). AİHM tedbirin süresiyle ilgili olarak söz konusu sürenin başvurunun yapıldığı sırada üç yıldan biraz fazla olduğunu ve bunu aşırı olarak değerlendirmedeğini ifade etmiştir. Tedbirin hâlen yürürlükte olduğu varsayılsa bile, AİHM, davanın karmaşıklığı, tedbirle izlenen amaçlar, başvuranın zimmetine geçirmekle suçlandığı meblağlar ve sahip olduğu güvenceler gözönünde bulundurulduğunda, tedbirin süresini adil dengeyi bozacak nitelikte görmemiştir (konuya ilişkin diğer AİHM kararları için bkz. *Hamdi Akın İpek*, §§ 53-61).

28. İlgili uluslararası hukuk için ayrıca bkz. *Hamdi Akın İpek*, §§ 48-61.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

29. Anayasa Mahkemesinin 31/7/2025 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Sulh Ceza Hâkimliklerinin Yapısı Nedeniyle Bağımsız ve Tarafsız Mahkemede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

30. Başvurucu, kayyım atama kararını veren ve itirazı inceleyen sulh ceza hâkimliklerinin yapısı itibarıyla bağımsız ve tarafsız olmayıp bağımsız ve tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

31. Anayasa Mahkemesi sulh ceza hâkimliklerinin kanuni hâkim güvencesini sağlamadıklarına, tarafsız ve bağımsız mahkeme olmadıklarına ve etkili bir itirazda bulunmayı imkânsız hâle getirdiğine ilişkin iddiaları birçok kararda incelemiş; bu kararlarda sulh ceza hâkimliklerinin yapısal özelliklerini dikkate alarak iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu sonucuna varmıştır (*İlikmet Kopar ve diğerleri* [GK], B. No: 2014/14061, 8/4/2015, §§ 101-115; *Mehmet Baransu (2)* [2. B.], B. No: 2015/7231, 17/5/2016, §§ 64-78, 94-97).

32. Somut başvuruda da aynı mahiyetteki iddialara ilişkin olarak anılan kararlarda varılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

33. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Mülkiyet Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

34. Başvurucu, öncelikle kayyım atanmasına ilişkin olarak 5271 sayılı Kanun'da öngörülen koşulların somut olayda gerçekleşmediğini ifade etmiştir. Başvurucuya göre Şirkete kayyım atanabilmesi için işlenmiş bir suçun değil işlenmekte olan bir suçun söz konusu olması gerekmektedir. Başvurucu ayrıca olayda kanun gereği olması gereken kuvvetli bir suç şüphesinin de bulunmadığını, yargı mercilerinin kararlarının yeterli gerekçe içermediğini, kendisine atfedilen fiillerin suç teşkil etmediğini, bu nedenle suçta ve cezada kanunilik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Kayyım atanması suretiyle bütün mal varlığının yönetiminin kayyımların iradesine geçtiğini, bunun ise mülkiyet hakkına müdahale teşkil ettiğini iddia ederek uygulanan tedbir sebebiyle şirketlerinin önemli ölçüde değer kaybettiğinden yakınmıştır. Müdahalenin kanuni bir dayanağı bulunmadığını, kayyım atama kararlarının gerekçesi bulunmadığı için meşru bir amacı da olmadığını belirterek aslında hiç kayyım atanmaması gerektiğini, bu yüzden müdahalenin kamunun yararı ile kendisinin mülkiyet hakkı arasında olması gereken adil dengeyi bozduğunu ifade ederek mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

35. Bakanlık görüşünde 1/7/2016 tarihinde yapılan değişiklikle 5271 sayılı Kanun'un 133. maddesi uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerden dolayı aynı Kanun'un 141. ve devamı maddeleri uyarınca devlet aleyhine tazminat davası açılabileceği belirtilmiş, bu sebeple başvuru yollarının usulünce tüketilmediği bildirilmiştir. Elkoyma tedbirinin geçici olarak uygulandığına dikkat çekilerek Anayasa Mahkemesinin

önceki kararlarında müdahalenin mülkiyetin kamu yararına kullanımının kontrolüne ilişkin üçüncü kural çerçevesinde incelendiği, bu bağlamda ilk olarak müdahalenin kanuni bir dayanağının olduğu, bunun yanında suçla mücadele edilmesi ve suç işlenmesinin önlenmesi amacı dikkate alındığında müdahalenin kamu yararına dayalı meşru bir amacı olduğu vurgulanmıştır. Ceza soruşturması kapsamında başvurucuya uygulanan tedbire karşı yetkili makamlar önünde etkin bir itiraz imkânı tanındığı, söz konusu tedbir gereği atanan kayyımın yetkisinin özenle ve şirket menfaatleri gözetilerek yerine getirildiği bildirilmiştir. Ayrıca kayyımların işlemleri nedeniyle bir zarara uğranması hâlinde tazminat davası açılabileceği ifade edilmiştir.

36. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyan dilekçesinde başvuru formundaki beyanlarını yinelemiştir.

2. Değerlendirme

37. Anayasa'nın "*Mülkiyet hakkı*" başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

38. Bireysel başvuru yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulabilmesi için öncelikle olağan kanun yollarının tüketilmesi gerekir (*Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt* [2. B.], B. No: 2012/403, 26/3/2013, §§ 16, 17).

39. 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (j) bendinde, eşyasına veya diğer mal varlığı değerlerine şartları oluşmadığı hâlde el konulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer mal varlığı değerleri amaç dışı kullanılan ya da zamanında geri verilmeyen kişilere tazminat talebinde bulunabilme imkânı tanınmıştır (bkz. § 22).

40. Anayasa Mahkemesi, ceza soruşturması veya kovuşturması sırasında yargı organlarıncı şüphelilerin eşyasına ya da mal varlığı değerlerine ilişkin olarak el koyma tedbirinin uygulandığı durumlarda bunun hukuka aykırı olduğu iddialarına ilişkin olarak bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla asıl dava sonuçlanmamış olsa da -ilgili Yargıtay içtihatlarına atıf yaparak- 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde öngörülen tazminat davası açma imkânının tüketilmesi gereken etkili bir hukuk yolu olduğu sonucuna varmıştır (*Nuray Işık* [2. B.], B. No: 2014/7561, 28/9/2016, §§ 60-69; *Sinan Aydın Aygün* (2) [2. B.], B. No: 2014/922, 16/6/2016, §§ 61-69).

41. Anayasa Mahkemesi mülkiyet hakkına ilişkin bireysel başvurularda giderim bakımından kural olarak eski hâle getirme (*restitutio in integrum*) yükümlülüğünün söz konusu olduğunu ve bunun mümkün olamaması durumunda ancak tazminat yolunun etkili bir yol olacağını vurgulamıştır (*Halil İbrahim Köktepe* [1. B.], B. No: 2014/12521, 19/4/2017, § 47). Bunun doğal bir sonucu olarak 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesi kapsamında öngörülen hukuk yolunun giderim bakımından sadece tazminat içermesi nedeniyle devam eden elkoyma veya kayyım atanmasına ilişkin müdahaleler yönünden belirtilen aşamada etkili olarak görülemeyeceği kanaatine varmıştır (*Hamdi Akın İpek*, § 77).

42. Olayda başvurunun kayyım atama kararlarına yaptığı itirazlar ilgili sulh ceza hâkimliklerince reddedilmiştir. Öte yandan şirketler aleyhine uygulanan koruma tedbirlerinin devam ettiği Bakanlık görüşünde de bildirilmiştir. Dolayısıyla 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde öngörülen yolun bu aşamada etkili görülmesi mümkün değildir. Bu durumda başvuru yollarının usulünce tüketildiğinin kabulü gerekir.

43. Bu sebeple açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Mülkün Varlığı

44. Başvurucu, kayyım atanan şirketlerin ortağı ve yöneticisi konumundadır. Sermaye şirketlerinin ortaklık paylarının Anayasa'nın 35. maddesi kapsamında mülk olduğunda kuşku bulunmamaktadır (hisse senetlerinin mülk teşkil ettiğine ilişkin benzer yöndeki karar için bkz. *Josef Asboth* [1. B.], B. No: 2013/6484, 31/3/2016, § 46).

ii. Müdahalenin Varlığı ve Türü

45. Sermaye şirketlerinin idare edilmesi şirketin ekonomik faaliyetleri, mal varlığı ve gelirleri üzerinde tasarrufta bulunma yetkisi tanınması bakımından önem taşımaktadır. Dolayısıyla şirketler yönünden yönetimin kamu gücü kullanılarak kayyım devredilmesinin şirket ortağı ve yöneticisi konumundaki başvuru yönünden mülkiyet hakkı kapsamında tanınan tasarruf yetkisini kısıtladığı kuşkusuzdur (benzer yöndeki karar için bkz. *Emine Görgülü* [1. B.], B. No: 2014/5871, 6/7/2017, § 48). Diğer taraftan kayyım atama tedbiri, suç isnadı kapsamındaki bir yargılama sürecinde uygulanan geçici bir koruma tedbiri mahiyetindedir. Bu tedbirle başvuru, mevcut aşama itibarıyla mülkünden yoksun bırakılmış değildir. Bu tedbire muhtemel bir müsaderenin sonuçsuz kalmamasının temini amacıyla gerek duyulduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla esas itibarıyla toplum yararına aykırı olarak suçta kullanılmasının önlenmesi amacıyla mülkün kontrolü söz konusu olduğuna göre başvurunun mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin mülkiyetin kullanımının kontrolüne veya düzenlenmesine ilişkin üçüncü kural çerçevesinde incelenmesi gerekir (benzer yöndeki karar için bkz. *Hanife Ensaroğlu* [1. B.], B. No: 2014/14195, 20/9/2017, § 52).

iii. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

46. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

47. Anayasa'nın 35. maddesinde mülkiyet hakkı sınırsız bir hak olarak düzenlenmemiş, bu hakkın kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlandırılabilceği öngörülmüştür. Mülkiyet hakkına müdahalede bulunulurken temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen Anayasa'nın 13. maddesi de gözönünde bulundurulmalıdır. Anılan madde uyarınca temel hak ve özgürlükler, demokratik toplum

düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmaksızın Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Dolayısıyla mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin Anayasa'ya uygun olabilmesi için kanuna dayanması, kamu yararı amacı taşıması ve ölçülülük ilkesi gözetilerek yapılması gerekir (*Recep Tarhan ve Afife Tarhan* [1. B.], B. No: 2014/1546, 2/2/2017, § 62).

(1) Kanunilik

48. Mülkiyet hakkına yönelik müdahalelerde ilk incelenmesi gereken ölçüt, kanuna dayalı olma ölçütüdür. Müdahalenin kanuna dayalı olması, iç hukukta müdahaleye ilişkin yeterince ulaşılabilir ve öngörülebilir kanun hükümlerinin bulunmasını gerektirir (*Türkiye İş Bankası A.Ş.* [GK], B. No: 2014/6192, 12/11/2014, § 44).

49. Başvuruya konu kayyım atanması tedbiri 5271 sayılı Kanun'un 133. maddesi ve 674 sayılı KHK'nın 19. maddesi kapsamında uygulanmıştır. 5271 sayılı Kanun'un 133. maddesinde suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma sürecinde hâkim veya mahkemenin şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabileceği hüküm altına alınmıştır. Aynı maddenin (4) numaralı fıkrasında da kayyım atanması öngörülen suçlar gösterilmiştir. Kayyım atanmasına ilişkin talep yazısında ve kararda da şüphelilerin mal varlığında meydana gelen artışın suçtan kaynaklandığı ve örgüt üyesi olmalarının verdiği avantajla elde ettikleri mal varlığını terör örgütünün hizmetine sundukları yönünde kuvvetli suç şüphesinin mevcut olduğu belirtilmiştir. Öte yandan 674 sayılı KHK'nın 19. maddesinin (2) numaralı fıkrasında terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle 5271 sayılı Kanun'un 133. maddesi uyarınca kayyım atanmasına karar verilen şirketlerde görev yapan kayyımların yetkilerinin hâkim veya mahkeme tarafından TMSF'ye devredileceği hüküm altına alınmıştır.

50. Somut olayda başvurusunun ortağı ve yöneticisi olduğu şirketlerin FETÖ/PDY ile mali yönden bağlantılı olabileceğini gösteren rapor, tespit ve iddianame esas alındığında suçun şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı açıktır (bkz. § 18). Sonuç olarak 5271 sayılı Kanun'un 133. ve 674 sayılı KHK'nın 19. maddesi dikkate alındığında başvurusunun mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin kanuni dayanağının bulunduğu anlaşılmaktadır.

(2) Meşru Amaç

51. Anayasa'nın 13. ve 35. maddeleri uyarınca mülkiyet hakkı ancak kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilir. Kamu yararı kavramı, mülkiyet hakkının kamu yararının gerektirdiği durumlarda sınırlandırılması imkânı vermekle bir sınırlandırma amacı olmasının yanı sıra mülkiyet hakkının kamu yararı amacı dışında sınırlandırılmayacağını öngörerek ve bu anlamda bir sınırlama sınırı oluşturarak mülkiyet hakkını etkin bir şekilde korumaktadır (*Nusrat Külah* [2. B.], B. No: 2013/6151, 21/4/2016, § 53).

52. Anayasa Mahkemesinin daha önceki kararlarında el koyma ve müsadere gibi tedbirlerin çeşitli kamu yararı amaçlarını taşıdığı açıklanmıştır. Buna göre söz konusu tedbirler ile suçta kullanılan, kullanılmak üzere hazırlanan veya suçtan meydana gelen eşyanın mahkûmiyete rağmen suçlunun elinde bırakılmaması, suçtan gelir elde edilmemesi, ayrıca suçla ilgili veya bizzatı suç teşkil eden eşyanın ülke ekonomisi, kamu düzeni ve güvenliği ile toplum ve çevre sağlığı bakımından arz ettiği tehlikelerin önlenmesi

amaçlanmıştır. Böylece suçla mücadelede caydırıcılığın sağlanması, yeni suçların işlenmesinin önüne geçilmesi ve tehlikelilik arz eden suçla konu mülkün kullanılmasının ve dolaşımının engellenmesi hedeflenmektedir (Bekir Yazıcı [GK], B. No: 2013/3044, 17/12/2015, § 64; Hanife Ensaroğlu, § 60).

53. Terörizmin finansmanının önlenmesi günümüzde hem ulusal hem de uluslararası alanda büyük bir sorun teşkil eden terör örgütleriyle mücadele bakımından büyük önem taşımaktadır. Terörizme mali kaynak sağlayan kişi veya kurumların mal varlıklarının geçici olarak dondurulması veya somut olayda olduğu gibi şirketlerin yönetiminin tedbir amacıyla kamu gözetimi ya da denetimine alınması gibi tedbirler, terör örgütleri veya diğer organize suç örgütleriyle mücadele bakımından gerekli görülmektedir. Ekonomiyi, toplumsal ve siyasal gücü yönetmeyi amaçladığı belirtilen FETÖ/PDY gibi bir yapılanmanın yukarıda değinilen karmaşık mali yapısı ve örgütlenmesi dikkate alındığında söz konusu tedbirlerin uygulanmasının suçla mücadele bakımından önemi ve yararı olduğu gözetilmelidir (bkz. § 6).

54. Somut olayda başvurunun ortağı ve yöneticisi olduğu şirketlere kayyım atanmasının, yürütülen ceza soruşturmasının etkin bir şekilde sürdürülebilmesi, delillerin muhafaza edilmesi, suçtan elde edilen gelirlerin kullanılmasının önlenmesi ve özellikle de terörizmin finansmanının engellenmesi amacıyla gerekli görüldüğü anlaşılmaktadır. Ayrıca şirketlere kayyım atanması, ileride verilmesi muhtemel müsadere kararlarının işlevsiz kalmaması ve suçtan kaynaklanan mal varlığının üçüncü kişiler eliyle elden çıkarılmasının önüne geçilmesi bakımından da zorunlu bir önleyici tedbirdir. Dolayısıyla uygulanan tedbirin kamu yararına dayalı meşru bir amacı bulunduğu kuşkusuzdur.

(3) Ölçülülük

(a) Genel İlkeler

55. Son olarak kamu makamlarınca başvurunun mülkiyet hakkına yapılan müdahaleyle gerçekleştirilmek istenen amaç ve bu amacın gerçekleştirilmesi için kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisinin olup olmadığı değerlendirilmelidir.

56. Ölçülülük ilkesi *elverişlilik*, *gereklilik* ve *orantılılık* olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. *Elverişlilik* öngörülen müdahalenin ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, *gereklilik* ulaşılmak istenen amaç bakımından müdahalenin zorunlu olmasını yani aynı amaca daha hafif bir müdahale ile ulaşılmamasının mümkün olmasını, *orantılılık*; bireyin hakkına yapılan müdahale ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir (AYM, E.2011/111, K.2012/56, 11/4/2012; E.2014/176, K.2015/53, 27/5/2015; E.2016/13, K.2016/127, 22/6/2016).

57. Ölçülülük ilkesi gereği kişilerin mülkiyet hakkının sınırlandırılması hâlinde elde edilmek istenen kamu yararı ile bireyin hakları arasında adil bir denge kurulmalıdır. Bu adil denge, başvurunun şahsi olarak aşırı bir yüke katlandığının tespit edilmesi durumunda bozulmuş olacaktır. Müdahalenin ölçülülüğünü değerlendirirken Anayasa Mahkemesi; bir taraftan ulaşılmak istenen meşru amacın önemini, diğer taraftan da müdahalenin niteliğini, başvurunun ve kamu otoritelerinin davranışlarını gözönünde bulundurarak başvurucuya yüklenen külfeti dikkate alacaktır (Arif Güven [2. B.], B. No: 2014/13966, 15/2/2017, §§ 58, 60).

58. Anayasa'nın 35. maddesi usule ilişkin açık bir güvenceden söz etmemektedir. Bununla birlikte mülkiyet hakkının gerçek anlamda korunabilmesi bakımından bu madde Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında da ifade edildiği üzere mülk sahibine müdahalenin kanun dışı veya keyfi ya da makul olmayan şekilde uygulandığına ilişkin savunma ve itirazlarını yetkili makamlar önünde etkin bir biçimde ortaya koyabilme olanağının tanınması güvencesini kapsamaktadır. Bu değerlendirme ise uygulanan sürecin bütününe bakılarak yapılmalıdır (başvurucuya diğer unsurlar yanında ayrıca etkin bir savunma hakkı tanındığından müdahalenin ölçülü görüldüğü kararlar için bkz. *Eyyüp Baran* [1. B.], B. No: 2014/8060, 29/9/2016, §§ 75-95; *Fatma Çavuşoğlu ve Bilal Çavuşoğlu* [2. B.], B. No: 2014/5167, 28/9/2016, §§ 74-89; buna karşılık aynı koşulun yargılamaya sürecinde sağlanmaması nedeniyle müdahalenin ölçüsüz görüldüğü kararlar için bkz. *Mahmut Üçüncü* [1. B.], B. No: 2014/1017, 13/7/2016, §§ 79-102; *Arif Güven*, §§ 57-72).

59. Ayrıca elkoyma veya müsadere gibi tedbirler yoluyla mülkiyet hakkına yapılan müdahalelerin bireyin menfaatleri ile kamunun yararı arasında olması gereken adil dengely bozmaması için suça veya kabahate konu eşyanın malikinin davranışı ile kanunun ihlali arasında uygun bir illiyet bağının olması ve *iyi niyetli* eşya malikine eşyasını -tehlikeli olmaması kaydıyla- geri kazanabilme olanağının tanınması veya iyi niyetli malikin bu nedenle oluşan zararının tazmin edilmesi gerekir (*Bekir Yazıcı*, §§ 31-80; *Hanife Ensaroğlu*, § 66).

60. Mülkiyet hakkını sınırlandıran bir tedbirin uygulanmasının Anayasa'nın 13. ve 35. maddelerine göre ölçülü olabilmesi için bu tedbir öngörülen kamu yararı amacını gerçekleştirmeye elverişli olmalı ve bu tedbirin uygulanması dışında aynı amacı gerçekleştirmeye yarar daha elverişli başka bir araç bulunmamalıdır. Bunun yanında söz konusu tedbir gerek kapsamı gerekse de süresi itibarıyla orantılı olarak uygulanmalıdır. Kamu yararı amacı doğrultusunda mülkle ilgili olarak bu ve benzeri tedbirlerin uygulanmasının zarara yol açması ise kaçınılmazdır ancak bu zararın kaçınılmaz olandan ağır veya aşırı sonuçlara da yol açmaması ya da oluşması durumunda böyle bir zararın kamu makamlarınca makul bir sürede, uygun bir yöntem ve vasıtalarla gideriminin sağlanması gerekir. Buna göre kamu makamlarının kanuna dayalı olarak ve ilgili kamu yararı amacı doğrultusunda mülkiyet hakkına müdahale teşkil eden tedbirler uygulaması ve bu tedbirlerin belirli bir süre de devam etmesi ancak bireyin haklarının korunmasının gerekliliklerine uyulduğu takdirde ölçülü görülebilir (*Hanife Ensaroğlu*, § 67).

61. Kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı konusunda Anayasa'nın 19. maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen suçun işlendiğine ilişkin *kuvvetli belirti* veya 5271 sayılı Kanun'da ifade edilen *kuvvetli suç şüphesi* gibi kavramlara mülkiyet hakkına ilişkin Anayasa'nın 35. maddesinde yer verilmemiştir. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin mülkiyet hakkına yönelik olarak yapılan bireysel başvurularda tutuklama tedbirinin uygulanabilmesi için Anayasa'nın 19. maddesiyle getirilen bir ek güvence olduğu anlaşılan suçun işlendiğine ilişkin kuvvetli belirti veya kuvvetli suç şüphesi gibi kavramlara yönelik bir değerlendirme yapması söz konusu değildir. Bununla birlikte mülkiyet hakkına müdahaleye yol açan tedbirlerin keyfi veya öngörülemez biçimde uygulanmaması gerekmektedir. Aksi takdirde mülkiyet hakkının etkin bir biçimde korunması mümkün olmamaktadır. Bu sebeple kamu makamlarınca başvurucunun eylemi ile tedbire yol açan kanuna aykırılık arasında bağlantı olduğunu gösterir makul bir değerlendirme yapılmalıdır (*Hamdi Akın İpek*, § 115).

(b) İlkelerin Olaya Uygulanması

62. Başvurucunun ortağı ve yöneticisi olduğu şirketlere kayyım atanması tedbirinin terörizmin finansmanının önlenmesi ile suçtan elde edilen mal varlığı değerlerine yönelik muhtemel bir müsaderecinin etkili şekilde uygulanabilmesi bakımından elverişli olmadığı söylenemez. Zira bu tür tedbirler, suçtan kaynaklanan gelirlerin şirket faaliyetleri üzerinden aklanmasının, üçüncü kişiler aracılığıyla elden çıkarılmasının ya da mal varlığının kaçırılmasının engellenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda şirketlerin yönetimi ve tasarruf yetkisinin bağımsız bir kayyım eliyle yürütülmesi hem soruşturma sürecinin selameti hem de ileride verilecek muhtemel müsadere kararlarının işlevsiz kalmaması açısından amaca ulaşmaya elverişli bir müdahale niteliğindedir.

63. Suçla ve özellikle de örgütlü suçlarla mücadele, demokratik toplum düzeninin korunması bakımından son derece hassas ve zorluk arz eden bir alandır. Bu çerçevede hangi tedbirlerin alınmasının gerekli olduğu hususu, öncelikli olarak kamu düzenini sağlamakla yükümlü olan ilgili kamu makamlarının takdirindedir. Zira terörizmin ve organize suç yapılarının dinamik doğası, alınacak önlemlerin de olayın kendine özgü koşullarına göre belirlenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle kamu makamlarına suçla mücadelede etkili, zamanında ve amaca uygun tedbirler geliştirme noktasında belirli bir takdir yetkisi tanınması kaçınılmazdır. Bununla birlikte, hukuk devleti ilkesinin bir gereği olarak, kamu makamlarının sahip olduğu bu takdir yetkisi mutlak ve sınırsız değildir. Alınan tedbirin ulaşılmak istenen meşru amaçla orantılı olması, temel hak ve özgürlükler üzerindeki sınırlamanın ölçülü kalması gerekmektedir. Özellikle Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen sınırlama rejimi uyarınca, temel haklara yönelik müdahalelerin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun, meşru bir amaç doğrultusunda ve ölçülülük ilkesine bağlı olarak uygulanması zorunludur. Somut olayda başvurucunun ortağı ve yöneticisi olduğu şirketler ile bu şirketlerin eski ortağı olan eşi hakkında yürütülen ceza soruşturmalarının içeriği, başvuruya konu şirketlerin faaliyet alanı ve mali yapısı ile ilgili olarak düzenlenen raporlar ve yapılan tespitler birlikte değerlendirildiğinde; şirketlerin mal varlığının terör örgütlerinin finansmanında kullanılmasının önlenmesi ve ileride verilmesi muhtemel bir müsadere kararının etkisiz hâle gelmemesi bakımından söz konusu şirketlere yönetim kayyımı atanmasının kamu yararını ve meşru amaçları gerçekleştirmek açısından gerekli bir müdahale olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

64. Somut olaydaki müdahalenin ölçülülüğünün değerlendirilmesi bakımından asıl önem taşıyan ölçüt orantılılıktır. Öngörülen tedbirin maliki olağan dışı ve aşırı bir yük altına sokması durumunda müdahalenin orantılı ve dolayısıyla ölçülü olduğundan söz edilemez. Bu itibarla uygulanan tedbirle başvurucuya aşırı ve orantısız bir yük yüklenip yüklenmediğinin tespiti gerekir.

65. Bu bağlamda öncelikle başvurucuya uygulanan kayyım tedbirine karşı iddia ve savunmalarını etkin bir biçimde ortaya koyabilme imkânının sağlanıp sağlanmadığı ve söz konusu tedbire yaptığı itirazların kategorik biçimde -herhangi bir esas incelemesi yapılmaksızın- reddedilip reddedilmediği hususları birlikte değerlendirilmelidir. Başvurucu, avukatla temsil edilmekte olup kayyım atanmasına ilişkin olarak sulh ceza hâkimliklerince verilen kararlara süresi içinde itiraz etmiş ancak bu itirazlar ilgili sulh ceza hâkimliklerince reddedilmiştir. Dosya kapsamından anlaşıldığı üzere kayyım atanmasına ilişkin sulh ceza hâkimlikleri kararları yalnızca soyut veya genel nitelikte ifadelerle sınırlı kalmamış, aksine Başsavcılık tarafından yürütülen ceza soruşturması kapsamında elde edilen belirli tespit ve değerlendirmelere açıkça atıfta bulunmuştur. Bu çerçevede başvurucu ile şirketin soruşturma

konusu eylemlerle bağlantısı kurulmuş, özellikle şirket ortaklık yapısının ve mali hareketlerinin soruşturma kapsamında değerlendirilen fiillerle irtibatlı olduğu belirtilmiş ve bu nedenle mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin gerekçesi olarak suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin önlenmesi amacı gösterilmiştir (bkz. §§ 12, 13, 14). Öte yandan başvurusunun itirazlarını inceleyen sulh ceza hâkimlikleri de itirazların soyut gerekçelerle reddine karar vermemiş; ilk kararları teyit ederken yine soruşturma belgelerine ve dosya kapsamındaki delillere dayanmış, bu bağlamda kayyım tedbirine başvurulmasını gerekli kılan somut olguları esas almıştır. Bu itibarla başvurucuya uygulanan tedbire karşı etkili bir başvuru yolu sunulduğu, başvurusunun savunma hakkını kullanmasına fiilen olanak tanındığı ve itiraz mercilerinin kayyım tedbirini hukuki ve olgusal yönden inceleyerek karar verdiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla başvurusunun kayyım tedbirine yönelik itirazlarının kategorik ya da otomatik olarak -herhangi bir esas incelemesine tabi tutulmaksızın- reddedildiği söylenemez.

66. Başvurusunun şirketlerine kayyım atanmasına ilişkin kararların temel gerekçesi FETÖ/PDY'ye üye olma suçuna ilişkin olarak yürütülen soruşturmalar kapsamında bazı kişi ve şirketlere yönelik ciddi şüpheleri olduğu yönündeki tespitlerdir. Somut olayda kayyım atanmasına karar verilen TARKİM adlı şirketin faaliyet yürüttüğü havaalanı sahasında yapılan bir aramada kontrolsüz şekilde aprona geçiş imkânı tanıdığı değerlendirilen bir güzergâh olduğu, bu güzergâhın insan ve eşya geçişlerinde güvenlik zafiyeti doğurduğu yönünde tespitlere yer verilmiştir. Öte yandan başvuru Şirketin yetkilisinin yanı sıra darbe girişiminden kısa bir süre önce (27/6/2016 tarihinde) TARKİM'deki tüm paylarını başvurusuya devreden İ.F.B. hakkında da terör örgütü üyeliği suçlamasıyla soruşturma yürütüldüğü, her iki ismin de kolluk birimlerince arandığı, şirketlerin FETÖ/PDY ile bağlantılı olduğuna, bu örgüte finansal destek sağladığına ilişkin iddiaların yer aldığı ve mal varlığında meydana gelen artışın suç gelirinden kaynaklanmış olabileceğine dair bazı rapor ve belgelerin bulunduğu anlaşılmıştır (bkz. § 18). Bu kapsamda kayyım atanmasına ilişkin olarak sulh ceza hâkimliklerince verilen kararların, başvuru hakkında ileri sürülen iddiaların ve mevcut belgelerin değerlendirilmesi sonucunda tedbir mahiyetinde ve soruşturmanın selameti açısından uygulandığı görülmüştür. Elbette başvurusunun üzerine atılı suçlamalar bakımından sorumluluğunun olup olmadığı, kayyım atan şirketlerin hukuki durumu ile müsadere gerekip gerekmediği hususları yapılacak yargılama neticesinde hükme bağlanacaktır. Ancak yukarıda yer verilen olgular, bilgi ve belgeler ışığında verilen kayyım atama kararlarının keyfi veya öngörülemez nitelikte olduğu söylenemez.

67. Son olarak kayyım tedbirinin uygulanma süresinin uzunluğunun ölçülülük ilkesi bakımından değerlendirilmesi gerekir. Bu kapsamda tedbirin süresinin uzunluğu somut olayın koşulları çerçevesinde irdelenmelidir.

68. Başvurusunun ortağı ve yöneticisi olduğu şirketler hakkında uygulanan kayyım tedbirinin yalnızca genel bir şüpheye dayanmadığı, aksine somut olgular ve devam eden ceza soruşturmasının dinamik gelişimi dikkate alınarak tesis edildiği anlaşılmıştır. Özellikle başvuru ile eşi İ.F.B. arasında darbe girişiminden kısa bir süre önce TARKİM'deki tüm ortaklık paylarının devri suretiyle kurulan mali ilişkinin ceza soruşturmasının merkezinde yer alan maddi olgulara doğrudan etki eden bir unsur olduğu gözetilmelidir. İ.F.B. hakkında FETÖ/PDY silahlı terör örgütüne üyelik suçundan yürütülen aktif soruşturma süreci, söz konusu şahsın hâlihazırda yurt dışında bulunması ve bu nedenle iade sürecinin henüz tamamlanmaması sürecin doğrudan Türk yargı makamları nezdinde yürütülememesi sonucunu doğurmuş, bu da soruşturma makamlarının eldeki delillerle sınırlı bir inceleme yürütmesini zorunlu kılmıştır.

69. TARKİM'in faaliyet gösterdiği alanda hangar ve yönetim ofislerinin yer aldığı binanın apron ile kontrollü bölge arasında insan ve eşya hareketini denetime tabi olmaksızın sağlayabilecek fiziksel geçiş güzergâhlarının bulunduğuna dair tespitler sadece şirketin finansal yapısını değil aynı zamanda sivil havacılık güvenliğini ilgilendiren yönleriyle de soruşturmanın kapsamını genişletmiştir. Bu geçiş güzergâhlarının hangi amaçla kullanıldığının tam ortaya konulamaması ve bu hususa ilişkin araştırmaların sürdürülmesi tedbirin devamını zaruri kılan nedenler arasında kabul edilmiştir.

70. Bunun yanında başvuru ve ilgili şirketlerin uluslararası finansal faaliyetlerine ilişkin olarak MASAK tarafından hazırlanan rapor kapsamında yurt dışı para transferleri ve yabancı bağlantıların detaylı şekilde incelenmesinin doğası gereği zaman alıcı ve çok boyutlu bir süreç olduğu dikkate alınmalıdır. Bu incelemelerde yalnızca para akışlarının yönü ve miktarı değil aynı zamanda bu transferlerin örgütsel yapı ile olan olası ilişkilerinin de ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu türden karmaşık finansal yapıların çözülmesi çok sayıda şirketin dâhil olduğu ve karşılıklı ortaklık ilişkileri ile desteklenen şematik yapılanmaların çözümünü gerektirdiğinden sürecin uzaması kaçınılmazdır. Öte yandan soruşturma kapsamında tespit edilen para transferleri, muhasebe kayıtları ve ortaklık ilişkileri gibi hususların boyutu kayyım atama tedbirin uzun sürmesinin keyfi olmadığına işaret etmektedir.

71. Dolayısıyla başvurucuya ve bağlantılı şirketlere ilişkin olarak yürütülen soruşturmanın hem çok aktörlü hem de uluslararası boyut içeren karmaşık yapısı gözönünde bulundurulduğunda tedbir süresinin uzunluğunun tek başına ölçüsüz olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Söz konusu tedbirin sürecin niteliği gereği zorunlu bir müdahale aracı olduğu, yargı makamlarınca keyfi biçimde uzatılmadığı ve her aşamada denetim mekanizmalarına tabi olduğu açıktır. Bu kapsamda kayyım tedbirinin süresine ilişkin olarak ölçülülük ilkesine aykırı bir durumun oluştuğu kanaatine varıldığında yeniden başvuru yapılmasının mevcut olduğu unutulmamalıdır. Öte yandan kayyımın iş ve işlemlerine karşı dava açılabilmesi ve kayyımların işlemleri nedeniyle devlete karşı tazminat davası açılabilmesi gibi güvenceler, başvurunun yargısal korumalardan yararlanma olanağını sürdürdüğünü ortaya koymaktadır (bkz. §§ 21, 22).

72. Bu nedenlerle somut olayda suçtan elde edilen gelirlerin tespiti ve örgütsel ilişkilerin ortaya konulması gibi çok boyutlu unsurlar dikkate alındığında kayyım atama tedbirinin süresinde açık bir orantısızlık veya keyfilik bulunmadığı anlaşılmıştır.

73. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Sulh ceza hâkimliklerinin yapısı nedeniyle bağımsız ve tarafsız mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

C. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 31/7/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.